

BIOSIKKERHETSPLAN TRANSPORT OG KONTAKT - NORDMØRE OG SØR-TRØNDELAG

Oppdatert mars 21 med side 3 – krav SB og BB og side 2. Smolttransport pkt. 2. og side 7.
Flytting av sjøsatt fisk er tilført side 7.

KRAVENE ER NÆRINGENS TILNÆRMING FOR Å SIKRE SEG MOT NY ELLER ALVORLIG SYKDOM, OG GJELDER
NORDOVER TIL BUHOLMSRÅSA. KRAVENE IVARETAR OGSÅ PD-FORSKRIFT OG TRANSPORTFORSKRIFT.

INNHold

Risiko – kategorier som definerer hvilke krav som gjelder	2
Ansvar for å oppfylle krav	2
Krav til sørvisbåter og brønnbåter	2
Liste over krav til servicebåter og brønnbåter.....	3
Krav til brønnbåter som frakter renseskjell.....	4
Krav til slakte og bløgggebåter	5
Transport og forflytning av fartøy nord over buholmsråsa	6
Smolttransport.....	7
Slaktetransport og ventemerddsetting.....	7
Flytting av sjøsatt fisk	7
Ballastvann.....	8
Særskilte krav til avlusingsfartøy eller brønnbåter brukt sør for ålesund / i SAV 3 endemisk område: risikovurdering og retningslinjer	8

RISIKO – KATEGORIER SOM DEFINERER HVILKE KRAV SOM GJELDER

Det er ulik risiko for å spre smitte avhengig av hvilket oppdrag båten har vært på og hvilket oppdrag den skal til

Risikonivå	Oppdrag	Risiko for smittespredning
1	Lokalitet tom for fisk	Svært lav
2	Fortøyningsarbeid	Lav
3	Sleping og andre oppdrag utenfor merd/i tom merd	Lav
4	Notvask, dykking eller annet arbeid i merd med fisk	Betydelig (Dykkebåter har lavere risiko enn spyleutstyr/båter)
5	Avlusing, sortering, transport	Høy

ANSVAR FOR Å OPPFYLLE KRAV

Oppdretter er til enhver tid ansvarlig for å overholde kravene som settes, og skal sørge for at alle leverandører av servicetjenester retter seg etter disse. Lokalitet som mottar båt må være spesielt oppmerksom på at båten oppfyller gjeldende krav. Iht. god praksis i næringa skal båtens mannskap også sette seg inn i kravene, og bidra til å oppfylle disse. Mottakende lokalitet er i prinsippet ansvarlig for at båten stiller med attest der det kreves. Båt/rederi bør ta et ekstra ansvar for meldeplikt av trafikk iht. pkt. 2 under. Det endelige ansvaret for å innhente vurdering fra fiskehelsepersonell ligger hos lokalitet for neste oppdrag.

KRAV TIL SØRVISBÅTER OG BRØNNBÅTER

KRAV SOM GJELDER FOR ALLE SØRVISBÅTER SOM OPERERER I ENDEMISK SONE

Alle båter skal ha dokumentasjon på hvor og når vask og desinfeksjon er gjennomført

Hovedprinsipp for brønnbåter og avlusingsenheter (enheter som håndterer fisk):

Fartøyet kan slippe ut vaskevann enten etter 1, 2 eller 3

1. Vaskevann kan slippes ut ved lokalitet der siste oppdrag er gjennomført.
2. Vaskevann kan slippes med minimum 5 km avstand til nærmeste lokalitet i drift.
 - a. Område for utslipp skal loggføres
3. Punkt 2. kan erstattes av oppdretters egen risikovurdering i tilfeller hvor:
 - a. Utslipp skjer med mer enn 5 km avstand fra lokaliteter driftet av andre selskap, eller tilgrensede selskaps enes om slik risikovurdering
 - b. I tilfelle 3a skal oppdragslokalitet (håndtert fisk) ikke har påvist alvorlig infeksjons sykdom.

Vaskevann bør filtreres og behandles før utslipp når det er teknisk gjennomførbart, når utslipp ikke skjer ved lokalitet der siste oppdrag er gjennomført

Hovedprinsipp for servicebåter:

- Grovvask, der det meste av biologisk materiale fjernes, skal gjennomføres på lokaliteten der arbeid avsluttes -eller på vei til neste oppdrag. Båten må holde god avstand til andre lokaliteter i sonen inntil grovvask er gjennomført. God avstand regnes som over 1 km.
- Videre vaskeprosess gjennomføres på lokalitet for siste jobb, på vei til neste oppdrag eller på vei til/ved landbase eller kai som ikke ligger i nærheten av andre lokaliteter med fisk. Desinfeksjon skal gjennomføres før en ankommer neste lokalitet. En evt. hygieneinspeksjon skal som hovedregel gjennomføres før desinfeksjon.

LISTE OVER KRAV TIL SERVICEBÅTER OG BRØNNBÅTER

Risikonivå	Oppdrag	Smittehygieniske krav
Oppdrag av risikonivå 1 til 3	Alle oppdrag på lokalitet tom for fisk. Fortøyningsarbeid, sleping og andre oppdrag utenfor merd/i tom merd	Vask og desinfeksjon Egendokumentasjon
Oppdrag av risikonivå 4 og 5	Trafikk mellom lokaliteter av samme generasjon. Unntak – se linje 4 ang. sykdom	Vask og desinfeksjon Egendokumentasjon
Oppdrag av risikonivå 4	Trafikk fra eldre års generasjon til yngre års generasjon (eks. fra 2016 G til 2017 G)	Vask og desinfeksjon, attest vurderes. <i>Meldeplikt til fiskehelsepersonell som representerer oppdragsgiver og vurderer behov for attest</i>
Oppdrag av risikonivå 5	Trafikk fra eldre års generasjon til yngre års generasjon (eks. fra 2016 G til 2017 G)	Vask og desinfeksjon, attest.
Oppdrag av risikonivå 4 og 5	Trafikk fra Romsdal (SAV2-område)	Attest, trafikkbegrensende tiltak: Slip eller karantene 24t for fartøy. NB: Sjekk om båten i nær fortid har hatt oppdrag i SAV 3-område før endelig vurdering
Oppdrag av risikonivå 4 og 5	Trafikk fra Sunnmøre og området lengre sør (SAV3-område) til områder nord for Hustadvika Generelt: Slik trafikk er høy risiko og må begrenses.	Vask og desinfeksjon, attest, karantene min. 24 t for fartøy. Ev. tilleggskrav vurderes i det enkelte tilfellene ut fra risiko (Kan være vask av skrog, demontering av utstyr) – kan være spesifikke krav satt av myndigheter. Se beste praksis lengre ned.
Oppdrag av risikonivå 4 og 5	Risikonivå 4 og 5 - Alvorlig uavklart sykdom eller alvorlige sykdomsutbrudd. Med alvorlig menes påvisning/mistanke om sykdommer som vurderes alvorlig ut fra status i området. Lokaliteter med svært forhøyet dødelighet med sannsynlig eller uavklart.	Vask og desinfeksjon, attest. Ev. tilleggskrav vurderes i det enkelte tilfellene ut fra risiko (Kan være karantene, vask av skrog, demontering av utstyr) – kan være spesifikke krav satt av myndigheter

BÅNDLEGGING

Dersom sykdom som innebærer båndlegging av lokalitet er påvist (eks. SAV2, andre alvorlige sykdommer): Det kan være stilt spesifikke krav i båndleggingsbrev. Dette skal lokalitet ved siste oppdrag opplyse om. I enkelte tilfeller opprettes spesifikke krav til kontaktpunkter ved alvorlig sykdom, sjekk (link arb.gr. på nett).

KRAV TIL BRØNNBÅTER SOM FRAKTER RENSEFISK

Oppdrag	Smittehygieniske krav
Oppdrag av samme generasjon: Ikke krav om inspeksjon av brønnbåt som transporterer renseskjold innen samme sone i PO 6 eller mellom soner med tilnærmet samme smittestatus.	Vask og desinfeksjon Egendokumentasjon
Overgang fra eldre års til yngre års generasjon	Vask og desinfeksjon Kontakt med fiskehelsepersonell - attest vurderes
Innfasing til PO6 av båt til Nordmøre eller lenger nord som har transportert og levert oppdrettet renseskjold i Romsdal eller lenger sør	Krav om inspeksjon og attest. Slipp eller karantene 24t
Når båten har levert fisk på lokalitet med alvorlig uavklart sykdom eller alvorlige sykdomsutbrudd. Med alvorlig menes påvisning/mistanke om sykdommer som vurderes alvorlig ut fra status i området. Lokalteter med svært forhøyet dødelighet med sannsynlig eller uavklart.	Vask, desinfeksjon og attest
Innfasing av brønnbåt til områder nord for Buholmråsa etter transport og leveranse av oppdrettet renseskjold i PO6	Vask, desinfeksjon og attest 48 timer karantene.

KRAV TIL SLAKTE OG BLØGGEBÅTER

Kravet gjelder båter som bløgger levende fisk

Innfasing av båter:

Dersom bløgge/slaktefartøy skal levere fisk fra lokalitet med SAV 3 – område skal dette håndteres som sanitærslakt, og fases inn etter følgende regler (det samme gjelder annen alvorlig sykdom som ILA):

1. Gjennomgang av båt og rutiner før første leveranse til slakteri i PO6 utføres av ekstern part (Fiskehelsetjeneste, «naboaktør» med kompetanse på området, eller andre). Saken meldes inn og konklusjon skal deles i gruppa
2. Inspeksjon i forbindelse med/etter første leveranse for å verifisere at rutiner og kontrollpunkter fungerer
3. Ev. oppfølging dersom det forekommer avvik, til båten er vurdert å ha tilfredsstillende rutiner

Tema	Krav
Brønnbåtruter	1. Brønnbåtruter kan fravikes, hold god avstand til lokaliteter med fisk. Anbefalt avstand over 1 km til lokalitet der dette er mulig
Vann fra slakteprosessen Dette punktet er under vurdering, og gjelder inntil annet beskrives	2. Avløpsvann (blodvann, annet vann fra slakteprosessen og vaskevann fra bløggeprosess) skal behandles i godkjent anlegg for avløpsvannbehandling. Dersom båten har godkjent anlegg for behandling av avløpsvann, og vannet ikke leveres til anlegg på land, bør utslippsområde i sjø vurderes nøye og i hvert enkelt tilfelle av personell med kompetanse på biosikkerhet og kjennskap til de lokale forhold
Hygiene utvendig	3. Vask/desinfeksjon av dekk og lasteslange. Egenkontroll etter lasting av fisk før inntransport til slakteri
Sør for Hustadvika fra SAV 3 fritt område (Romsdalen)	4. Etter oppdrag med fisk sør for Hustadvika skal fartøyet ha attest fra fiskehelsepersonell før båten henter fisk på ny lokalitet i PO6.
Kippkjøring fra SAV 3- fritt område (Romsdalen)	5. Båt som er innfaset iht. overnevnte kan gå kontinuerlig i kippkjøring fra alle områder, direkte til slakteri i PO6
Sør for Hustadvika – der SAV 3 forekommer endemisk (Sunnmøre og sørover) Det er ikke enighet mellom aktørene på dette området, da enkelte aktører mener slik aktivitet kan gjøres på en trygg måte uten at det må være en beredskapssituasjon i grunn. I avvente av at aktørene evt. enes er dette gjeldende	6. Slakting fra området der SAV 3 er endemisk <u>skal ikke slaktes vha. slaktebåt nord for Hustadvika annet enn beredskapssituasjon</u> . Det skal gjennomføres risikovurdering, og situasjonen skal til info/behandling i Arbeidsgruppa før iverksetting. Evt. leveranse til slakteri i PO6 skal skje iht. prinsipper for sanitærslakt. <ol style="list-style-type: none"> a. Fisk med påvist SAV 3 og uten påvist SAV3 likestilles i utgangspunktet fordi det vil være forøket risiko for ukjent SAV 3 smitte i fisk fra dette området. I en risikovurdering av enkelttilfeller vil smittestatus og smittekartleggingshistorikk vektlegges. b. Beredskapssituasjon defineres som en situasjon der slaktekapasitet i angitte område er begrenset som følge av en uventet situasjon, og oppdretter påberoper seg behov for beredskapsressurser c. Risikovurdering skal hensynta <ol style="list-style-type: none"> i. Kritiske punkter med for fare for kontaminering, lekkasjer og utslipp ii. Smittestatus på fisken som skal slaktes, hvor sikker denne status er mht. smittekartlegging som er utført. Hvis fisken ikke er smittet av SAV 3 må også status til nærliggende lokaliteter der fisken produseres vurderes. iii. Risiko knyttet til evt. utilsiktet utslipp ved mottaksanlegg på land iv. Hvilke slakteri som er aktuelle avhengig av status type fisk i området vs. risiko. Det er også vesentlig å unngå annen trafikk inn til slakteanlegg når prosessbåt er inne fra risikosone/anlegg
Skrog	7. Skrog skal være rent for groe. Ved transport iht. pkt. 6 skal dette dokumenteres før båten benyttes til å hente slaktefisk på lokalitet i PO6. Metodikk er valgfri.
Ballastvann	8. Ballastvann skal tas inn i åpen sjø med 1 kms avstand fra nærmeste lokalitet 9. Behandlet ballastvann kan slippes i PO6 med avstand på 5 km fra lokalitet. Ubehandlet ballastvann kan slippes i PO6 utenfor grunnlinja

TRANSPORT OG FORFLYTNING AV FARTØY NORD OVER BUHOLMSRÅSA

- 1) Vask og desinfeksjon
- 2) Inspeksjon og attest for utført vask/desinfeksjon av fiskehelsepersonell
- 3) Brønnbåter, samt servicefartøy som har vært i kontakt med levende fisk*: Karantenetid på 48 timer fra rengjøring er attestert
 - a) *Kontakt med levende fisk betyr: Notsplyeutstyr, avlusing, dødfiskhåndtering
- 4) Unntak etter søknad
 - a) Unntak når det er kjøring av fisk utenfor PD-sonen til PD-sonen så lenge båten ikke har andre oppdrag enn å losse fisken før den går tilbake til kontrollsonen.
 - b) Gjentatte påfølgende transporter av settefisk fra settefiskanlegg i PD-sone til lokalitet i overvåkningszone, forutsatt at transporten foregår med lukket brønn i endemisk sone.

SMOLTTRANSPORT

- 1) Krav til hygiene for båter som skal gå over fra andre oppdrag til smoltkjøring
 - a) Vask og desinfeksjon, attest fra fiskehelsersonell
 - b) Karantenetid på minst 48 timer
- 2) Vann til smolttransport skal
 - a) UV-behandles før inntak, eller
 - b) Tas inn ved lokaliteten der smolten skal settes ut
 - i) Dette punktet er ikke i tråd med forskrift, men er en praksis Mattilsynet skriftlig har akseptert
 - ii) Dette bør kun praktiseres unntaksvis for å unngå risiko ubehandlet sjøvann kan medføre for påfølgende fiskegrupper som skal transporteres
- 3) Smolt som skal transporteres innad i PD-sonen mellom Buholmråsa og Hustadvika
 - a) Smolt skal transporteres lukket innenfor grunnlinja, og følge evt. etablerte smoltruter (Inntil disse foreligger må mottaker av smolt risikovurdere om transporten kan gjennomføres semilukket)
- 4) Smolt som transporteres nord over Hustadvika
 - a) Det skal i prinsippet ikke fraktes smolt nord over Hustadvika
 - b) Ev. unntak skal gjennomgå en risikovurdering basert på status i området og i anlegget fisken fraktes fra, brønnbåten som benyttes og transportrute. Minimum krav til hygienetiltak er listet i tabell over under punkt. 1.
 - c) Risikovurderingen skal spesielt ta hensyn til SAV 3, og en skal ikke sette ut fisk fra områder med risiko for SAV 3.
 - d) Ev. transport i området sør for Hustadvika skal skje lukket. Mottaker må risikovurdere om dette kan skje semilukket.
- 5) Smolt som skal transporteres nord over Buholmråsa
 - a) Det skal i prinsippet ikke fraktes smolt nord over Buholmråsa
 - b) Ev. unntak skal gjennomgå en risikovurdering basert på status i området og i anlegget fisken fraktes fra, brønnbåten som benyttes og transportrute
 - c) Risikovurderingen skal spesielt ta hensyn til SAV 2, og en skal ikke sette ut fisk som utgjør kjent risiko for SAV 2.
 - d) Ev. transport skal skje lukket sør for Buholmråsa
 - e) Transport videre nord for Buholmråsa må risikovurderes ut fra status i området

SLAKTETRANSPORT OG VENTEMERDSETTING

- 1) Det er forbudt å transportere slaktefisk over Hustadvika
- 2) All transport av slaktefisk skal følge oppsatte brønnbåtruter, som har mål å beskytte sjøsatt fisk mot smitte fra slaktefisk under transport
- 3) Bruk av ventemerdd skal skje iht. egne kriterier (Ventemerdkriterier, ev. link)

FLYTTING AV SJØSATT FISK

- Settefisk: Vann behandles inn
- Saktefisk: Vann behandles ut (eller slippes ikke ut, i enkelte områder)
- Sjø satt fisk (eks. postsmolt) Hele transporten må risikovurderes mht. vannbehandling og smitterisiko inn til transportert fisk og ut til passerte anlegg
- Behandling av fisk: Vann slippes ut på lokalitet. Dersom vannet ikke kan slippes ut på lokalitet må en risikovurderes om vann behandles ut eller inn / hele prosessen bør da risikovurderes.

BALLASTVANN

- 1) Alle båter som bruker ballastvann må gjøre vurderinger rundt biosikkerhet med hensyn til inntak og utslipp av ballastvann
- 2) Oppdretter bør ha dialog med båter som benytter ballastvann rundt biosikkerhetsrutiner
- 3) En må være spesielt oppmerksom i tilfeller ved kryssing av branngater som Buholmråsa, Hustadvika og i kontakt med lokaliteter med alvorlig sykdom som SAV 3 og ILA

Brønnbåter, servicebåter og lektre som mangler teknologi for desinfeksjon av ballastvann bør ha rutiner for fylling og tømning av ballastvann og føre logg for dette. Ved å skifte ut ballastvann på egnet sted vil en redusere risiko ved ballastvann betraktelig.

SÆRSKILTE KRAV TIL AVLUSINGSFARTØY ELLER BRØNNBÅTER BRUKT SØR FOR ÅLESUND / I SAV 3 ENDEMISK OMRÅDE: RISIKOVURDERING OG RETNINGSLINJER

Utarbeidet desember 2018

Publisert 18.01.19

Det vurderes som høy risiko for innføring av SAV 3. Enheter eller installeringer med dårlig vaskbarhet bør ikke innføres uten at det gjøres særskilte tiltak, som for eksempel utvidet demontering og karantene som sikrer at alle overflater holdes tørre en periode etter vask og desinfeksjon.

GENERELLE RETNINGSLINJER «BESTE PRAKSIS»

- 1) Hver enkelt enhet krever en gjennomgang av kompetent personell for å vurdere vaskbarhet, identifisere de største risikoområdene, og vurdere tiltak for disse.
- 2) Filter og pumper bør i utgangspunktet demonteres før vask i en slik grad at det er mulig å inspisere visuelt. Dette kan være vanskelig å gjennomføre, og alternative tilnærminger må vurderes spesielt av kompetent personell for den enkelte enhet.
- 3) Øvrige komponenter med spesielt høy risiko for oppsamling av biologisk materiale og med vanskelig tilgjengelighet for vask og inspeksjon kan kreve demontering. Dette kan være vanskelig å gjennomføre, og alternative tilnærminger må vurderes spesielt av kompetent personell for den enkelte enhet.
- 4) Det skal gjennomføres to runder med vask og desinfeksjon. Fortrinnsvis med to ulike desinfeksjonsmetoder.
- 5) Komponenter skal inspiseres og godkjennes før montering.
- 6) Godkjent attest fra fiskehelsepersonell med erfaring fra slike oppdrag/enheter
- 7) Karantene: Det skal gå 5 døgn mellom siste oppdrag (fisk ut) sør for Ålesund/SAV3 endemisk område til neste oppdrag i PO 6.
- 8) Med overnevnte tiltak vil det i mange tilfeller gå rundt 5 døgn fra siste fisk ut til neste fisk inn
- 9) Innretningen bør benyttes på fisk av eldre generasjoner, som skal slaktes innen ca. 6 mnd. Dette for å redusere konsekvenser og spredning ved ev. smitte. Risiko ved bruk på yngre fisk anses som større